National Institute for Public Health
and the Environment
Ministry of Health, Welfare and Sport

ክታበታት ንውላድኩም
ሃገራዊ መደብ ክታበት

National Institute for Public Health and the Environment, RIVM
P.O. Box 1
3720 BA Bilthoven
herlands

www.rivm.nl/en

T +31 88 689 8989
info@rivm.nl

January 2025

ክታበት ንምንታይ?

ኣብ ኔዘርላንድ ዝርከቡ ሕጻናት ድሮ ዳርጋ ንኣስታት 70 ዓመታት ኣንጻር ከበድቲ ተላባዕቲ ሕማማት ክኽተቡ ጸኒሖም እዮም። ከም ውጽኢቱ ድማ እዞም ሕማማት ኣብዚ ዳርጋ ጠፊኦም ኣለዉ። ኮይኑ ግን ኣድላይነት ክታበት ቀጻሊ እዩ፣ ምኽንያቱ እንተደኣ ክታበት ኣቋሪጽና እቶም ሕማማት እንደገና ስለ ዝምለሱ።

ብኸመይ ይሰርሕ?

ብመንገዲ ክታበት ናይ ውላድኩም ኣካል ኣንጻር ሕማም ዘስዕቡ ቫይረሳትን ባክተርያታትን ናይ ምክልኻል ዓቕሙ ይሃንጽ። እዚ ማለት ድማ ውላድኩም ኣይሓምምን፣ ወይ ኣዝዩ ሒደት ይሓምም ማለት እዩ። ውላድኩም ንኻልኦት ክልብድ ዘሎ ዕድል እውን ሒደት ይኸውን። እዚ ነቶም (ገና) ክታበት ዘይወሰዱ ቆልዑት ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ። ንኣብነት ኣዝዮም ንኣሽቱ ስለዝኾኑ ወይ ብሰንኪ ሕማም ክኽተቡ ዘይክእሉ።

ብሰፊሑ ዝተፈተነ

ክታበት ኣብ ጥቕሚ ቅድሚ ምውዓሉ ሰፊሕ ፈተነ ይግበረሉ እዩ። ልክዕ ከምቲ ንኻልኦት መድሃኒታት ዝግበር። ሓደ ክታበት ከም ዝሰርሕን ውሕስነት ዘለዎ ከም ዝኾነን ንጹር ምስ ኮነ ጥራሕ እዩ ንቆልዑት ክወሃብ ዝፍቀድ። ብተወሳኺ ኣብ ጥቕሚ ኣብ ዝውዕለሉ ግዜ እውን፣ ንውሕስነት ናይቲ ክታበት ክትትል ይገብረሉ እዩ። እዚ ኣብ ኔዘርላንድ ጥራሕ ዘይኮነስ፣ ኣብ ምሉእ ዓለም እውን ዝግበር እዩ።

ክታበትን መምርሒኡን

ውላድኩም ዝወስዶም ክታበታት እንታይ ትሕዝቶ ከም ዘለዎም ክትፈልጡ ትደልዩ ዲኹም? ኣብ መርበብ-ሓበሬታ ናይ ሃገራዊ መደብ ክታበት ናይ ዝተፈላለዩ ክታበታት መምርሒታት ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም። ኣብ rijksvaccinatieprogramma.nl/bijsluiters ተመልከቱ።

ንኣየኖት ሕማማት ዝምልከት እዩ?

ኣብ ኔዘርላንድ ሕጻናት ኣንጻር 13 ከበድቲ ተላባዕቲ ሕማማት ክታበት ይወስዱ። ኣብዚ ታሕቲ ድማ ብዛዕባ እዞም ሕማማት ዝያዳ ከተንብቡ ትኽእሉ ኢኹም።

ጽግዕ

ጽግዕ ንኻልኦት ነገራት ሓዊስካ ረኽሲ ናይ ጽኪታት-ምራቕ እዩ። ስለዚ ጽግዕ ዝሓዞም ቆልዑት ምዕጉርቶምን ክሳዶምን ይሓብጥ። ሳሕቲ ድማ ነድሪ ሽፋን-ሓንጎል የስዕብ እዩ። ኣወዳት ሓደ ሓደ ግዜ ብሰንኪ ሕማም ጽግዕ ፍርያምነቶም ክጎድል ይኽእል እዩ። ስለዚ ድማ ድሒሮም ውላድ ንኽወልዱ ከጸግሞም ይኽእል።

ዲፍተርያ

ዲፍተርያ ኣዝዩ ከቢድ ነድሪ ጎሮሮ እዩ። ኣዝዩ ተላባዒ እዩ። ቅድሚ ምትእትታው ክታበት፣ ብዙሓት ቆልዑት ብሰንኪ ዲፍተርያ ይሞቱ ነይሮም እዮም።

ወይቦ ዓይነት B

ወይቦ ዓይነት B ናይ ጸላም ከብዲ ነድሪ እዩ። ሓደ ሓደ ግዜ እቲ ቫይረስ ኣብ ኣካልካ ይጸንሕ እዩ። ከም ሳዕቤኑ ድማ ናይ ጸላም ከብዲ መንሽሮ ክሕዘካ ይኽእል።

ሕማም ሂብ

ባክተርያ-ሂብ ከም በዓል ምምራዝ ደም፣ ነድሪ ሽፋን-ሓንጎል፣ ነድሪ ከባቢታት ልፋጭ ደባኢቶ፣ ነድሪ ሳንቡእ ወይ ነድሪ መላግቦታት ዝኣመሰሉ ብርቱዓት ረኽስታት የስዕብ።

ቫይረስ ፓፒሎማ-ሰብ (HPV)
'HPV' ኣሕጽሮተ-ቃል ናይ 'humaan papillomavirus' ኮይኑ ትርጕሙ ድማ ቫይረስ ፓፒሎማ-ሰብ ማለት እዩ። እዚ ቫይረስ ኣብ ደቂ-ተባዕትዮን ደቂ-ኣንስትዮን ዝተፈላለዩ ዓይነታት መንሽሮ ከስዕብ ይኽእል። ከም በዓል መንሽሮ ናይ ኣፍ፣ ጎሮሮ፣ መትሎ፣ መቐመጫን ማህጸንን ዝኣመሰሉ። ካብ ዓሰርተ ሰባት እቶም ሸሞንተ ኣብ ህይወቶም ሓደ ግዜ ወይ ካብኡ ንላዕሊ ብቫይረስ ፓፒሎማ-ሰብ (HPV) ይተሓዙ እዮም።

ትኽትኽታ
ትኽትኽታ ንኣዋርሕ ክጸንሕ ዝኽእል ከቢድ መጥቃዕቲ ሰዓል ዘስዕብ ሕማም እዩ። እዚ ድማ ብፍላይ ንሕጻናት ሓደገኛ እዩ። ሓያል ድኻምን ናይ ሓንጎል መጉዳእትን ከስዕበሉም ይኽእል እዩ። ብሰንኩ ሞት ከጋጥሞም እውን ይኽእል እዩ።

ንፍዮ
ንፍዮ ብርቱዕ ረስንን፣ ኣብ ቆርበት ዝወጽእ ነቝጣታትን ዘለዎ ደቂቕ ነጠብጣብ ቆርበት ዝገብር ሕማም እዩ። መብዛሕትኡ ግዜ ነድሪ እዝኒ ይገብር እዩ። ሓደ ሓደ ግዜ ንቆልዑት ነድሪ ሳንቡእ ወይ ነድሪ ሓንጎል የስዕበሎም፣ እዚ ድማ ክቐትሎም ይኽእል። ንፍዮ ኣዝዩ ተላባዒ ሕማም እዩ።

ኣንቅጺ
ሕማም ኣንቅጺ ነድሪ ሽፋን ሓንጎልን ምምራዝ ደምን ከስዕብ ይኽእል። ብሰንኩ ክትመውት እውን ትኽእል ኢኻ። እቲ ብሃገራዊ መደብ ክታበት ዝወሃብ ክታበት ኣንጻር ኣርባዕተ ዝተፈላለዩ ናይ መኒንጎኮከን ባክተርያታት ይከላኸል፡ A፣ C፣ W ከምኡ እውን Y። እቲ ክታበት ኣንጻር ናይ መኒንጎኮከን ባክተርያ ዓይነት B ኣይከላኸልን እዩ።

ሕማም ፕነሞኮከን
ፕነሞኮከን ዓይነት ባክተርያ ኮይኖም፣ ምምራዝ ደም፣ ከቢድ ነድሪ ሳንቡእን ነድሪ ሽፋን-ሓንጎልን ከስዕቡ ዝኽእሉ እዮም። ቆልዓ ክጸምም እውን ይኽእል እዩ። እቲ ዝወሃብ ክታበት ኣንጻር እቶም ብብዝሒ ዘጋጥሙ ዓይነታት ፕነሞኮከን ይሰርሕ እዩ።

ፖልዮ
ፖልዮ ልምሰት ዕሸላት እውን ተባሂሉ ይጽዋዕ እዩ። ፖልዮ ቀዋሚ መልመስቲ ኣእጋር፣ ኣእዳው ወይ ጭዋዳታት ስርዓተ-ምስትፋስ ከኸትል ይኽእል።

ንፍዮ-ጀርመን
ንፍዮ-ጀርመን ደቂቕ ነጠብጣብ ቆርበት ዝገብር ሕማም ኮይኑ፣ ግን ድማ ካብ ንፍዮ ብዙሕ ዘይብርትዕ እዩ። እዚ ሕማም እዚ ኣብ ግዜ ጥንሲ ነቲ ኣብ ማህጸን ዝርከብ ዘይተወልደ ዕሸል ሓደገኛ እዩ። እቲ ዕሸል ኣዝዮም ከበድቲ ዘይንቡርነታት ዘለዎ ኮይኑ ክውለድ ይኽእል እዩ። ሕጻናት ንነፍሰጾር ደቂ-ኣንስትዮ ከይልብዱ ምእንቲ ድማ ኣንጻር ንፍዮ-ጀርመን ይኽተቡ።

ሮታቫይረስ
ሮታቫይረስ ናይ ከስዐን መዓናጡን ነድሪ የስዕብ። ተላባዒን ኣብ ንኣሽቱ ሕጻናት ብብዝሒ ዘጋጥምን እዩ። ብሰንኩ ድማ ንሕጻናት ረስኒ፣ (ከቢድ) ውጽኣትን ተምላስን የጋጥሞም።

ተታኑስ
ተታኑስ ምጭብባጥ ጭዋዳታት የስዕብ። ሕክምና ምስ ዘይግበረሉ ተታኑስ ቀታሊ ሕማም እዩ። ተታኑስ ተላባዒ ኣይኮነን። ቆልዓ ብእንስሳ (ዘቤት) እንተደኣ ተነኺሱ፣ ወይ ናይ ጎደና ርስሓት ናብ ቁስሉ እንተድኣ ኣትዩ ተታኑስ ክሕዞ ይኽእል እዩ።

ጎድናዊ ሳዕቤናት
ክታበታት ጎድናዊ ሳዕቤናት ከኸትሉ ይኽእሉ እዮም። እዚ ድማ መብዛሕትኡ ግዜ ክታበታት ንስርዓተ ምክልኻል ሕማም ናይ ኣካል ከም ዝሰርሕ ስለ ዝገብሩ እዩ። እዞም ጎድናዊ ሳዕቤናት ዳርጋ ኩሉ ግዜ ቀለልቲ ኮይኖም ባዕሎም ዝጠፍኡ እዮም።

ድሕሪ ክታበት ቁሩብ ጸኒሑ ፎኪስ ረስኒ (ኣስታት 38 ዲግሪ ሙቐት) ምህላው እቲ ብብዝሒ ዘጋጥም እዩ። እቲ ብመርፍእ ዝተወግአ በታ እውን ገለ ቀይሕ ክብል ወይ ክሓብጥ ይኽእል። ውላድኹም ድሕሪ ክታበት ሮታቫይረስ ውጽኣት ወይ ተምላስ ክገብረሉ ይኽእል እዩ።

ከበድቲ ጎድናዊ ሳዕቤናት ኣዝዩ ሳሕቲ እዩ ዘጋጥም። እንተድኣ ተሻቒልኩም ምስ ሓኪምኩም ርክብ ግበሩ። ንኣብነት ውላድኹም ኣዝዩ ስለ ዝሓመመ ወይ ድሕሪ ሒደት መዓልታት ገና ቀጨውጨው ስለዘብሎ ወይ ድማ ረስኒ ስለ ዘለዎ።

ቃንዛ ንምቅላል ዝሕግዙ ገለ ምኽርታት፡

ረስኒ፣ ውጽኣት ወይ ተምላስ ኣብ ዝህልወሉ እዋን እኹል ፈሳሲ ምስታይ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።

- ንኣሽቱ ሕጻናት ቀጨውጨው ኣብ ዝብልሉ እዋን ምሕቋፍን ምዝንጋዕን ቃንዝኦም ንምርስሳዕ ይሕግዝ እዩ።
- ቆልዓ ቃንዛ ምስ ዝህልዎ ወይ ብሓቂ ጽቡቕ ዘይተሰምዖ ምስ ዝመስል፣ ፓራሲታሞል ክሕግዝ ይኽእል እዩ። ውላድኹም ክወስዶ ዝግበኦ መጠን ክንደይ ምዃኑ ድማ ኣብቲ መምርሒ መድሃኒት ተመልከቱ።
- ነቲ ክታበት ዝተወግኣሉ ኢድ ወይ እግሪ፣ ብዙሕ ዘይምትንካፍ ዝሓሸ እዩ። እዚ ነቲ ቃንዛ ከጋድዶ ይኽእል እዩ።

ጎድናዊ ሳዕቤን ምሕባር

ናይ ሓደ ክታበት ጎድናዊ ሳዕቤን ብዝምልከት ነቲ ክታበት ዝሃበ ሓኪም ወይ ነርስ ክትሕብሩ ትኽእሉ ኢኹም። ንሳቶም ድማ ነቲ ጎድናዊ ሳዕቤን ናብ ማእከል ጎድናዊ ሳዕቤናት ላረብ (Lareb) ከማሓላልፍዎ እዮም። ባዕልኹም እውን ነቲ ጎድናዊ ሳዕቤን ብመንገዲ www.lareb.nl ናብ ላረብ (Lareb) ክትሕብሩ ትኽእሉ ኢኹም።

ውላደይ ኣየኖት ክታበታት እዩ ክወስድ?

መደብ ክታበት ኣብዚ ተመልከቱ፡ rijksvaccinatieprogramma.nl/en/vaccinations/vaccination-schedule/translations-several-languages

ቀዳሞት ክታበታት

ውላድኹም ዕድሚኡ ካብ 6 ክሳብ 9 ሰምንታት ምስ ኮነ ቀዳማይ ክታበት ክወስድ እዩ። ኣብዚ ዕድመ እዚ ስርዓተ ምክልኻል ሕማም ድሮ ጽቡቕ ግብረ-መልሲ ክህብ ይኽእል እዩ። እቶም ክታበታት ዝወሃብሉ እዋናት ድማ ዝበለጸ ምክልኻል ብዝህብ መንገዲ ዝተመርጹ እዮም።

መብዛሕትኡ ግዜ ሓደ ቆልዓ ኣብ ሓደ እዋን ክልተ መራፍእ እዩ ዝወስድ። እቶም ክታበታት ኣብ ሰለፍ ወይ ኣብ ቅልጽም እዮም ዝወሃቡ። እቲ ኣንጻር ሮታቫይረስ ዝወሃብ ክታበት ብመርፍእ ዘይኮነስ ብመልክዕ ፈሳሲ እዩ ዝወሃብ። እዚ ኣብ ንእሽቶ ቱቦ ዝርከብ ኮይኑ፣ ሕጻናት ብመንገዲ ነጠብጣብ ብኣፎም ይወስድዎ።

ክታበት ትኽትኽታ ንነፍሰጾራት

ኣዝዮም ንኣሽቱ ሕጻናት ንሕማም ትኽትኽታ ኣዝዮም ተኣፈፍቲ እዮም። ስለዚ ድማ እዩ ኣብ ኔዘርላንድ ነፍሰጾር ደቂ-ኣንስትዮ ካብ መበል 22 ሰሙን ናይ ጥንሰን ጀሚረን ኣንጻር ትኽትኽታ ክታበት ዝወስዳ። ስለዚ ኸኣ እቲ ዕሸል ካብቲ ዝተወለደሉ ዕለት ጀሚሩ ኣንጻር ትኽትኽታ ምክልኻል ይረክብ።

ውላደይ ሓሚሙ ኣሎ። ሕጂ እንታይ ይገብር?

ዕድመ ተቐቢልኩም ዲኹም፣ ግን ድማ ውላድኹም ሓሚሙ ድዩ ዘሎ? ስለዚ ምስ ሓኪም ቆልዑትን መንእሰያትን፣ ወይ ምስ ነርስ ቆልዑትን መንእሰያትን ተመያየጡ። ሓደ ሓደ ግዜ ነቲ ክታበት ሓንሳብ ናብ ካልእ ግዜ ከተመሓላልፎ ተመራጺ እዩ። ውላድኹም መድሃኒት ይወስድ ምስ ዝህሉው እውን ብዛዕባ እዚ ኣቐዲምካ ምምይያጥ ጽቡቕ እዩ።

ሕቶታት?

- ንዝያዳ ሓበሬታ ኣብዚ ተወከሱ፡ rijksvaccinatieprogramma.nl
- ዝኾነ ሕቶታት ምስ ዝህልወኩም፣ ኩሉ ግዜ ኣብ ናትኩም ማእከል ጥዕና ሕጻናት፣ ማእከል ንኡሳትን ስድራ-ቤትን፣ ወይ ናይ ዞባኹም GGD ንዝርከብ ሓኪም ወይ ነርስ ክትውከሱ ትኽእሉ ኢኹም።
- ኣብ vaccinaties.steffie.nl ብቀሊል ቋንቋ ሓበሬታ ክትረኽቡ ትኽእል ኢኹም።
- ብዛዕባ ምኽታብ ጥርጣረታት ኣለኩም ድዩ? ስለዚ ናብ ተሌፎን-ጥርጣረ (Twijfeltelefoon) እውን ክትድውሉ ትኽእሉ ኢኹም፡ 088 – 7 555 777።

ካብ ሃገራዊ መደብ ክታበት ወጻኢ ዝወሃቡ ክታበታት

ኣብ ሃገራዊ መደብ ክታበት ዘይተኻተቱ ክታበታት እውን ኣለዉ። እዚኦም ክታበታት ኣንጻር ፍሮማይን ኣንቅጺ ዓይነት Bን እዮም። እንተደኣ ነዚኦም ክታበታት ትደልዩ ኮይንኩም፣ ብዛዕባ እዚ ምስ ሓኪምኩም ወይ ማእከል ክታበት ክትመያየጡ ትኽእሉ ኢኹም። ነቲ ክፍሊት ግን ባዕልኹም ክትከፍልዎ ኣለኩም። ነዚኦም ክታበታት ኣብ ማእከል ጥዕና ሕጻናት ክትወስድዎም ኣይትኽእሉን ኢኹም።

ምስ ውላድኩም (ናብ ርሑቕ) ክትገሹ ዲኹም? ስለዚ ተወሰኽቲ ክታበታት ዘድልዩ ምኺኖምን ዘይምኺኖምን ንምፍላጥ፣ ናብ ቤት-ጽሕፈት ክታበት ተጎዓዝቲ (GGD) ተወከሱ።

ሕማም ዓባይ ሰዓል

ሕማም ዓባይ ሰዓል ክሕዞም ልዑል ተኽእሎ ዘለዎም ቆልዑት፣ ኣንጻር ሕማም ዓባይ ሰዓል ክታበት ንኽወስዱ ይቐርበሎም እዩ። እንተደኣ ውላድኩም ነዚ ክታበት ክወስድ ብቑዕ ኮይኑ ካብ GGD መጸዋዕታ ክትቕበሉ ኢኹም። ሕቶታት ምስ ዝህልወኩም ድማ ናብ GGD ክትውከሱ ትኽእሉ ኢኹም። ናይዚ ክታበት ወጻኢታት ብመድሕን ጥዕና እዩ ዝሸፈን።

ሓበሬታታት ብዛዕባ እቲ ክታበት

ውላድኩም ክታበት እንተድኣ ወሲዱ፣ ክንክን ጥዕና ቆልዑትን መንእሰያትን (JGZ) ብዛዕባ እቲ ክታበት ዝምልከቱ ሓበሬታታት ኣብ ናይ JGZ ስርዓትን፣ ኣብ ናይ ክታበት ምስክር ወረቐትን ክምዝግቦም እዩ።

ፍቓድ

ፍቓደኛ እንተድኣ ኮይንኩም፣ JGZ ነቶም ሓበሬታታት ንሃገራዊ ተቐዋም ህዝባዊ ጥዕናን ኣከባቢን (RIVM) ከካፍሎ እዩ። እዚ ንሓበሬታታት ናይቲ ክታበትን ንውልቃዊ ሓበሬታታትን ዝምልከት እዩ። ሓኪም ወይ ነርስ ናይ JGZ፣ ነዚኦም ሓበሬታታት ኣብ መንጎ JGZ ከምኡ እውን RIVM ንምክፋል ፍቓድ ክሓተኩም እዩ። እዚ ፍቓድ ኣገዳሲ እዩ። RIVM ዝተፈላለዩ ዕማማት (ብግቡእ) ክፍጽም ዝኽእል፣ ቆልዓኹም ኣየኖት ክታበታት ከምዝወሰደ ብልክዕ ምስ ዝፍለጥ ጥራይ እዩ።

RIVM በዞም ሓበሬታታት እንታይ ይገብር?

RIVM ንኣብነት ነቶም ሓበሬታታት፣ ንክታበታት ናይ ውላድኩም ዝምልከት ቅኑዕ መዘኻኸሪ ንኽሰደልኩም ይጥቀመሎም፣ እዚ ድማ ውላድኩም ንኹሎም ኣብ ሃገራዊ መደብ ክታበት ዝርከቡ ክታበታት ክወስድ ምእንቲ ክኽእል እዩ። ሓበሬታታት ክታበት ናይ ውላድኩም ብመንገዲ (mijn.rivm.nl) ክትርእይዎን ሓቲምኩም ከተውጽእዎን እውን ትኽእሉ ኢኹም። እዚ ንወጻኢ ሃገር ንዝግበር ጉዕዞ ክጠቅም ይኽእል እዩ። ብተወሳኺ RIVM ኣብ ኔዘርላንድ ክንደይ ሰባት ከም ዝተኸትቡ ክፈልጥ ይደልይ እዩ። ስለዚ ድማ ንኣመዓባብላ ተላባዕቲ ሕማማት ኣብ ኔዘርላንድ ብግቡእ ክንከታተሎ ንኽእል።

ንዝያዳ ሓበሬታ ኣብዚ ተወከሱ፡ rijksvaccinatieprogramma.nl/jouw-toestemming

እዚ ሕትመት ናይዚ ዝስዕብ እዩ፡
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
ጥሪ 2025
ናይ ጽባሕ ክንክን ሎሚ ይጅምር